

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Moralske Tanker (DK)

Citation: Holberg, Ludvig: "Moralske Tanker", i Holberg, Ludvig: *Moralske Tanker*, udg. af F.J.Billeskov Jansen ; Jørgen Hunosøe , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 398. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg13val-shoot-idm139659561046080/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Moralske Tanker

- 66 *trekkes* (. . .) *for*: foretrækkes *for*. – *incommodere*: plage. – *Tønder*: egl. brændbart stof; tilskyndelse. – *de Fattige lykkelige*: Luk. 6,20. – *De Riges Sælighed er vanskelig*: f.eks. Matth. 19,23. – *Hospitals Lem*: fattiglem. – *beneficium pauperatis*: lat. friproces pga. fattigdom. – *Sententz*: dom.
- 67 *sætte*: antage for sandsynligt. – *Commerce*: samkvem. – *Julian*: se n.t.s. 304. H's kilde er Montaigne 1. bog 42 kap. – *friske*: raske, sunde. – *Qvi* (. . .): som, skønt de besidder såre meget, stræber efter at få mere. Frit efter H's eget *Epigr.* II, 130, vers 2. – *Inclinationer*: tilbøjeligheder.
- 68 *Cicero*: Citatet napper fra C., men tankegangen minder om C.'s skrift *Paradoxa Stoicorum*, nr. 5. – *Antigonus*: Antigonos Gonatas, konge af Makedonien 276-239 f.Kr. Kilden er Ælian: *Varia Historia* 2, 20. – *Epikur* (341-270 f.Kr.): gr. filosof. Udtalelsen er – som den følgende, der er Senecas gengivelse af den epikuræiske sætning (i *Epist.* 17) – lånt fra Montaigne 1. bog 14. kap. – *artigen*: kløgtigt. – *kortvilligt*: lystigt, morsomt. – *Dionysius den yngre*: se n.t.s. 29. – *Aleppo*: by i Nordsyrien. – *Collegium*: forsamling.
- 69 *underretted*: belært. – *Gravitet*: værdighed, alvor. – *habiliterede sig*: dygtiggjorde sig. – *Assessores*: meddommere. – *Mobilier*: tørligt gods. – *Henrik 8.*: regerede 1509-1547. *Edvard 6.* 1547-1553. – *så min underjordiske Reise*: Niels Klin, kap. IX (provinsen Qvamso). – *intermitterer*: standser for en tid.
- 70 *sociable*: omgængelige, selskabelige. – *Cicero*: lat. En smerte, der varer længe, er let, en der varer kort, svær. *De finibus* 1, 12, 40.
- 71 *fødeligt*: faldefærdigt. – *Seneca*: *Epist.* 22, 3. – *En vis Philosophus*: Montaigne 1. bog, 20. kap. Her står også Cæsars ord. – *med Lyst til Livet formindskes* (. . .): Når lysten til livet formindskes, formindskes samtidig (. . .). – *Der fortælles*: Plutark, Pelopidas' liv. – *Antigonos* (d. 301 f.Kr.): Aleksander den Stores general; konge over store lilleasiatiske områder. – *det græske citat*: Det at dø er skønt for dem, hvem det at leve bringer overmod [for ved døden undgår de nemesis]. – *Seneca*: *De ira* 2, 25, 3 frit citeret.
- 72 *forføngelige*: forgængelige. – *Conditio* (. . .): epigrammets slutningslinier: Således er stand og kår forskellige af navn, men ikke af gavn, og enhver bør være tilfreds med sin lod.
- 73 *Quicquid* (. . .): Alt hvad du skaber, til prydelser eller til nytte, modtages med hånlatter, hvis det ikke er godt. Men den samme kritik rammer dog ikke begge frembringelser. Kritikerne vil anse det sidste for slemt, men det første for værre. – *Fornædenhed*: nødvendighed. – *Espirit*: fr. dygtighed, begavelse. – *ombæden*: bedt om, anmodet om. – *skiere Caprioter*: gøre bukkespring; gøre dansetrin, der kan minde herom. – *acquirere sig*: klarer sig. – *promitterer sig*: venter sig.
- 74 *Si tacuisset* (. . .): Hvis han havde tiet, havde han stadig været filosof. – *exponeres*: udsættes for kritik. – *Zirath*: om hvad der tjener til prydelser el. forskønnelse af noget. – *disculpere sig*: fritage sig for skyld el. mistanke. – *desarmere*: afvæbne. – *Cato d.æ.* (234-149 f.Kr.): rom. politiker, taler og skribent.